

השתרע משמאל לפרדס, בכיוון לבבועה שממנה נמלטנו זה עתה. כשהגענו לקפלה הקרקע הנמוך, שבין 69 ובית-דראס, גילה אחד הבחורים את קובעיה הפלדה של איסר והכיר אותי. מייד לאחר זאת ראינו את המקום בו נעזב איסר.

עלייד אלונקה שטופת-דם שכב הובש כשראשו כרות. צעדים מספר ממנו שכב, מוצנע בין הגבעולים, איסר. עיניו עצומות ורגלו השסועה חבושה בתחבושת קרביה.

שדה-התירס, מוסתר בין העלים. הוא הצביע על המקום.
"בוא איתנו ונראה לנו את המקום", אמרתי לו.
"לא, אינני בא", ענה, ופניו אטומים. כיוונתי אליו את הסטן. הוא החל לצעוד. הלכנו מאחוריו. לאחר שעברנו מאה מטר התיישב לפתע על הקרקע: "אינני הולך", אמר בקול סופי.
גמרתי אומר להרגו. הוהרתיו בפעם הראשונה. החיילים עמדו מביטים בשנינו, אחרונה.

שלושה מבטיחים, בחוכם אנכי. קוצר פקד עלינו לקפוץ לעבר הבית שבפרדס. ואילו הוא נשאר אחרון ויגונן עולם בעיניו. רגע היפנה עוד מבטו לואדי, להיפרד כבר יכול מחבריו-פיקודיו, ואחר פנה לרוץ בעקבותינו...
בקרוב זה איבדה פלוגה א' 19 הרוגים ו-16 פצועים. היה זה, למעשה, סופה כחידה זו הנועות והמנוסה ביותר של כל חטיבת גבעתי.

שית שלא עצרה את שטף דמם. החובשים היו בין ההרוגים (איש מבין חובשי הפלוגה לא נשאר בחיים. כולם נהרגו שעה שחשנו לעזרת חבריהם) ולא היה מי שיגיש עזרה. הדאגה לחיי הפצועים והחשש שפן ינתק האויב את דרך הנסיגה המריצו את אריה לפעול, להתרכז בבית שבפרדס, אף כי היה ברור שיש לו נעדרים.
ב-07.00 בערך פקד קוצר על אנשיו לסגת לבית שבפרדס. להוראתו, קפצו האנשים, בי זה אחר זה, נושאים עימם את הפצועים הרבים על הכתף, או על "אלונקה" עשויה חולצות. הפצועים הונחו במקום מבטחים בחצר הבית ואף ניתן להם טיפול. במידת האפשר.

אריה קוצר הגיע לבית — אחרון. הוא ביקש לנודא, שכל הפצועים יפוננו מנקודת האיסוף הזמנית בואדי.
אחד מאנשי הפלוגה, שהיה לידי, סיפר: "לעולם לא אשכח את מבט הפרידה ששלח אריה קוצר לעבר הוואדי, ולמעשה לעבר ההרוגים שלו שנשארו בואדי הארור. נשארנו בואדי חמישה: קוצר, איזי הרסיפ

המפקד בתן פקודה לסגת —

אך הנסיגה הפכה לבריחה

החירת הטור המצרי צפונה, לעבר תל-אביב, נבלמה באשדוד. שני הצבאות ניצבו זה מול זה, מחפשים פריצה בקווי האויב. המצרים פנו מיוזמה, אל לב שפלת הדרום, המיושבת קיבוצים וכפרים עובדים. ואילו חטיבת גבעתי עמדה עם פניה לעבר מערב, ניסתה לנתק את כביש החוף, לבתר ראשי-החץ המצרי מעורפו בדרום.

ההצלחה הראשונה נפלה למצרים: קיבוץ ניצנים נכבש בידי. יחידותיהם הי קדמיות המשיכו בגישושים מיוזמה, לכיתון באר-טוביה.
מולם עמדו יחידות גיבעתי, שהתבצרו בכפר הערבי בית-דראס. באמצע — בין בית-דראס וניצנים — התנשאו שלושה מיגולימים שטוחי-צמרת, שניבנו עליידי הצבא הבריטי על גיבעה 69.
מפקד גיבעתי החליט לתפוס את 69, הי חולשת על כביש-החוף המצרי, ולהסריד ממנה את התנועה בין מגידל ואשדוד. מייד הפכה הגיבעה למוקד ההתנגשות הבאה.
פלוגת גיבעתי שהחזיקה בנבועה 69 היתה מחופרת היטב. היו לה סיכויים טובים להתחזק מעמד. אבל ההסתערות הרצופה של טנקים וחי"ר מצריים, בסיוע ארטילרי, היה נסיון חסר-תקדים בשביל הלוחמים העבריים. ואז, כשהכל היה מונח עדיין על כפות המזאניים, נפלה רוחו של מפקד הפלוגה. הוא נתן פקודה לסגת.

הנסיגה הפכה במהרה לבריחה. כך מתאר החבלן שדגם לפני את הדף השחור ביותר בספרה של חטיבת גיבעתי:
ראיתי אחד האנשים רץ כלפניו משרת העמדות שמעלינו, צונח כשצורר נורה ל-עברו מאחד המיושבים, קופץ ומוסיף לרוץ כלפי הגדר הממוקשת.
"עצור, טיפשו! פקדתי עליי, אתה רץ על שדה-המוקשים".
"אתה החבלן?" שאל אותי, צונח לידי.
"היכן הפריצה, מהו?"
"מה קרה?" שאלתי.
"מקיפים אותנו", צעק, "נסיגה!"
חשבתי, שאין הוא אלא חיל הממלא רח-ראש שקיבל. גל של אנשים נרגשים ומצויקים שהחל רץ בעקבותיו, שימש לי הוכחה נוספת, כי אכן החלה הנסיגה. לא נשאר לי אלא לכוון את זרם הבורחים אל פירצת הגדר, המוליכה ישירות לתוך התעלה הקטנה, ולהשגיח לבל יעלו על שדה המוקשים. החלטתי להישאר במקום עד אשר יעזוב אחרון האנשים את הגבעה — ואז לפוצץ את ארגוני המוקשים, הסמוכים לפירצה. לא רציתי שיפלו בידי האויב.

מחשבה זו נתקעה במוחי לבלי הויזה. אולי היתה טבועה עמוק עמוק בדמי, בדם כולנו — הרגשת חיבה ואחריות לנשק, ש מקורה טמון בשנות המחתרת הארוכות. קפצתי אפוא, לשוחה והבאתי משם בקי בוקהצתה, בכונה להטילו, בבוא הרגע, על עירמת הארגונים.
אך הרגע לא בא. זרם הבורחים נידלדל אומנם, אך הם הוסיפו לבוא, מבוהלים, מקללים, בקבוצות של שניים, שלושה, ואף בודדים. נאלצתי להמשיך ולחכות, כשאני מנסה לחקור מדי פעם את העוזרים על פני, אם עדיין נותרו אנשים מאחוריהם. אחד מהם ענה לי בועם:

הייל אחר, שישב באפס-מעשה על גוש חימר, קם, "אני הייתי בין אלה שנשארו אותי", אמר לי, "השארנו אותי שם, בסוף

על גיבעה 69: כאן עבר כגז מצרי

ניגשתי אליו ושאלתי: "אתה חי או מת?" הוא פקח את עיניו וענה: "אני חי". "באנו לקחת אותך", אמרתי והוא חיך, ובחיוכו נשתקפה לי אמונה באחוזת-לוחמים, שלא תבגוד, ואני חשתי את המתרחש בליבי. איסר בדסקי, 19, חחולון, נפטר בבי"ח.

מצפים. דרכתיו את הידית. עמדתי ללחוץ על ההדק; אך משום-מה לא עשיתי זאת והשפלתי את קנה הסטן ארצה. "נמשיך בלעדיו", אמרתי לחיילים שעימי. פרשתי אותם בשירת והחילותי סורק איתם בריצה את שדות-התירס הנרחב, ש